

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6292/2021
09.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Зорана Хацића, Мирјане Андријашевић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... – ..., чији су пуномоћници Соња Мишковић и Владимир Мишковић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8844/19 од 18.09.2020. године, у седници одржаној 09.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8844/19 од 18.09.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 8844/19 од 18.09.2020. године и Пресуда Првог основног суда у Београду П 15707/18 од 09.09.2019. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности плати 300.000,00 динара, са законском затезном каматом од 09.09.2019. године до исплате и захтев за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова поступка по ревизији плати 33.000,00 динара.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 15707/18 од 09.09.2019. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности плати 300.000,00 динара, са законском затезном каматом од 09.09.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 107.300,00 динара, са законском затезном каматом од 09.09.2019. године, као дана пресуђења па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8844/19 од 18.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, потврђено је

решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова поступка плати 107.300,00 динара и у том делу жалба тужене одбијена, док је у преосталом делу решење о трошковима поступка преиначено и обавезана тужена да тужиоцу на износ од 107.300,00 динара плати законску затезну камату од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном у смислу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе и потребе новог тумачења права.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија), док је ставом 2. истог члана прописано да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда у овом случају постоји потреба да се одлучује о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе у примени одредби Закона о облигационим односима о застарелости потраживања накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности проузрокованих посттрауматским стресним поремећајем, са којих разлога је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, као припадник Војске Југославије у ... био ангажован у борбеним дејствима непосредно пре и у току НАТО бомбардовања, у периоду од 14.03.1999. године до 06.05.1999. године. Услед учешћа у оружаним акцијама, а нарочито приликом ангажовања на одбрани касарне и болнице у ... код тужиоца је дошло до обољења посттрауматског стресног поремећаја и неуровегетативне дистоније. По повратку са ратишта тужилац је имао изражене психичке тегобе у виду напетости, раздражљивости, поремећаја спавања, који симптоми су трајали до шест месеци, након чега је тако испољено акутно стање болести прешло у хронично, али како су се симптоми болести погоршавали, тужилац је био принуђен да затражи помоћ од стране неуропсихијатра који му је поставио дијагнозу, одредио терапију и потом пратио ток болести, која се погоршавала испољавајући се појачано кроз симптоме болести. Лечењем се болест није консолидовала, већ је и даље хронична, а на контролном прегледу обављеном 27.12.2014. године тужиоцу је саопштена дијагноза, која је коначног облика. Симптоми болести нису настали први пут током 2014. године, већ су се јавили раније, али су постали интезивнији, болест се погоршавала и продубила и од 27.12.2014. године, када је болест добила коначни облик, дошло је до умањења животне активности од 10%. Умањење животне активности се код тужиоца огледа у смањењу способности да

активно живи, да се релаксира, у умањењу нивоа редовних активности и способности да се радује животу, тужилац се теже прилагођава на услове живота, не може да заснује трајни радни однос, јер га послодавци због болести често отпуштају, тешко се контролише, услед неуклапања у средину постаје импулсиван, због изражене отуђености уз изражени песимизам код тужиоца је присутна жеља да буде сам и неактиван, избегава контакт са људима, избегава и гледање филмова и свега другог што га подсећа на рат, за сваку радну или рекреативну активност потребан му је већи напор, с обзиром да је болест довела до слабљења његове воље.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили захтев тужиоца, с обзиром да су закључили да потраживање накнаде предметне нематеријалне штете није застарело, полазећи од тога да је болест код тужиоца добила коначан облик 27.12.2014. године, од када је почео тећи рок застарелости, а да је тужба поднета 06.02.2015. године, применом члана 376. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права.

Чланом 376. Закона о облигационим односима, прописана су два рока застарелости потраживања накнаде штете. Рок од три године од кад је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1.) и рок од пет година од када је штета настала (став 2.). Рок од три године прописан ставом 1. наведеног члана тече и истиче у оквиру рока од пет година, јер је ставом 2. овог члана прописано да потраживање накнаде штете у сваком случају застарева протеком тог рока. Када је реч о нематеријалној штети, рок застарелости од пет година не почиње да тече од дана штетног догађаја, већ од дана настанка штете, од оног дана када су поједини видови нематеријалне штете добили облик коначног стања.

Посттрауматски стресни поремећај представља хроничну болест, чији се симптоми лечењем не могу отклонити. Болест има своје акутно стање, које се јавља до шест месеци од престанка трауматских искустава, а уколико у том периоду симптоми не нестану, болест прелази у хроничну фазу и лечење траје до краја живота. Стога се почетак тока застарелости код овог вида штете везује за тренутак када је болест из акутне фазе прешла у хроничну фазу, јер тада болест добија свој коначни облик.

Захтев за накнаду штете тужилац заснива на узрочно последичној вези између стресних догађаја којима је био изложен учествовањем на ратишту 1999. године и насталих последица које се манифестују као посттрауматски стресни поремећај, услед кога је код тужиоца умањена животна активност за 10%. Обољење код тужиоца је последица стресних догађаја којима је тужилац био изложен учествовањем на ратишту 1999. године. Тужилац је био на ратишту до 06.05.1999. године и имао акутне симптоме болести у трајању од шест месеци по повратку са ратишта, а потом је болест прешла у хроничан облик крајем 1999. године. Како су симптоми болести код тужиоца хроничан облик добили шест месеци по повратку тужиоца са ратишта, то се основано ревизијом тужене указује да је од тада почео да тече објективни рок застарелости од пет година прописан чланом 376. став 2. Закона о облигационим односима, који се рачуна од дана настанка штете, и како је тужба поднета 06.02.2015. године, то следи да је иста поднета по протеку рока застарелости, због чега су нижестепене пресуде

преиначене и одбијен, као неоснован захтев тужиоца, са којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке донета је на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. ЗПП, будући да је тужена успела у овом спору и да јој стога припада право на накнаду трошкова за састав ревизије у износу од 33.000,00 динара, у складу са АТ, а према опредељеном захтеву.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић